

Justitiedepartementet
103 33 Stockholm

Yttrandet ges in endast per e-post

Yttrande över remissen Ett nytt brott om olovlig befattning med betalningsinstrument – genomförande av non-cash-direktivet (Ds 2020:1)

Regeringskansliets diarienummer Ju2020/00180/L5

Svea hovrätt har granskat promemorian med författningsförslag utifrån de utgångspunkter som hovrätten har att beakta.

Inledningsvis framhåller hovrätten att utredningen är grundligt och gediget genomförd. Hovrätten tillstyrker förslagen med de synpunkter och kommentarer som lämnas i det följande.

Begreppet betalningsinstrument

Det finns behov av att ytterligare analysera och tydliggöra vad som faller inom begreppet ”betalningsinstrument”. Av den föreslagna definitionen framgår att det ska vara fråga om skyddade utrustningar, föremål eller handlingar som ger möjlighet att överföra pengar eller penningvärde. Det framstår inte som helt tydligt vilken grad av skydd som krävs för att en betalningsteknik ska omfattas. Exempelvis framstår det som oklart om enbart en sifferserie, såsom ett kontokortsnummer, ska anses utgöra ett betalningsinstrument.

I författningskommentaren anges att utrustningen, föremålet eller handlingen är skyddad innebär att det ska vara utformat på ett sätt som försvårar imitation eller manipulering, t.ex. genom utformning, kodning eller krav på signatur. Samtidigt nämns ”kontokortsuppgifter” som ett exempel på icke-fysiska betalningsinstrument. Vidare anges som ett exempel på ett förfarande som träffas av den föreslagna kriminaliseringen att ”göra olovligen åtkomna kontokortsuppgifter tillgängliga för andra genom att ladda upp dem på en server som gärningspersonen har tillgång till”. Frågan blir alltså om enbart en sifferserie som inte är krypterad kan anses vara skyddad i den meningen som avses i den föreslagna definitionen.

Stöld av kontokortsuppgifter är relativt vanligt och det är därför viktigt att klargöra om och under vilka förutsättningar som olovliga förfaranden med sådana uppgifter omfattas av den föreslagna kriminaliseringen. Överhuvudtaget skulle motivtexten och författningstexten behöva förses med fler exempel på sådana betalningsinstrument som omfattas av definitionen och sådana som inte gör det.

Olovligen införskaffa

Enligt den föreslagna lydelsen i 9 kap. 3 c § första stycket 1 brottsbalken ska det vara straffbart att olovligen införskaffa ett betalningsinstrument. Hovrätten noterar att ordalydelsen av begreppet ”olovligen införskaffa” kan innefatta fler förfaranden än vad som synes vara avsett med den nya regleringen, eller i vart fall råder oklarhet om så är fallet.

Med olovligt införskaffande avses, enligt författningskommentaren, stöld och annat olovligt tillgrepp, men också varje annan form av olovlig åtkomst, t.ex. genom dataintrång, vilseledande telefonsamtal, nätfiske, skimning eller behörighetsmissbruk. Ordalydelsen torde dock omfatta även att någon får ett kontokort utställt på sig själv genom att lämna oriktiga uppgifter till utställaren, exempelvis om sin ekonomi. Ett annat exempel som torde omfattas kan vara att någon i sitt eget namn och i förhållande till sina egna tillgångar men i strid med exempelvis ett gällande förvaltarekap införskaffar ett kontokort. Om det inte är avsikten att sådana i och för sig olovliga förfaranden ska omfattas av kriminaliseringen bör något ytterligare begränsande rekvisit tillföras. Det skulle kunna ske genom att lägga till orden ”från annan” vilket skulle innebära att förfaranden där någon får ett (äkta) betalningsinstrument utställt i eget namn inte omfattas.

Ekonomiska konsekvenser

Hovrätten vill avslutningsvis framhålla att Sveriges Domstolars verksamhet för närvarande är kraftigt underfinansierad, varför även den mindre tillströmning av mål som förslaget förutspås medföra kan leda till ökade kostnader som domstolarna behöver kompenseras för.

I handläggningen av detta ärende har deltagit hovrättspresidenten Anders Perklev, hovrättslagmannen Ragnar Palmkvist och tf. hovrättsassessorn Maria Schöllin, föredragande.

Anders Perklev

Maria Schöllin